

BĄDŹMY ODPOWIEDZIALNI – NIE PALMY ŚMIECI!

Powietrze w Polsce należy do najbrudniejszych w Unii Europejskiej. Spalanie śmieci w przydomowych piecach przyczynia się do takiego stanu powietrza. Toksyny powstające podczas spalania śmieci są ogromnie niebezpieczne dla zdrowia ludzi i środowiska. Są silnie rakotwórcze, upośledzają też funkcje układu oddechowego, odpornościowego i nerwowego. Spośród spalanych odpadów, szczególnie szkodliwe dla naszego zdrowia są tworzywa sztuczne: plastikowe butelki, worki foliowe, opakowania po sokach, mleku, odpady z gumy, lakierowane drewno i meble.

Burmistrz Reszla przypomina o szkodliwości spalania odpadów w piecach, przydomowych kotłowniach i na wolnym powietrzu. Problem złej jakości powietrza w Polsce, szczególnie dotkliwy w okresie jesienno-zimowym, od dłuższego czasu obecny jest w świadomości publicznej. Europejskie statystyki* wskazują, że Polska należy do krajów o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu, ponadto znajduje się w czołówce krajów z najwyższym odsetkiem przedwczesnych śmierci spowodowanych złą jakością powietrza. Na większości terytorium Polski za zanieczyszczenie powietrza odpowiada w głównej mierze tzw. niska emisja, czyli emisje z pojazdów oraz z domowych palenisk i kotłowni**.

Duży udział ma tu naganne zjawisko spalania odpadów w piecach, a świadomość negatywnych skutków, takich praktyk, wydaje się być w społeczeństwie ciągle bardzo niska, mimo nieustannej obecności tematu smogu w mediach.

Odpady tworzyw sztucznych („plastiki”) są często spalane w przydomowych piecach i kotłowniach ze względu na wysoką wartość opałową tego materiału, ale w obecnym systemie gospodarowania odpadami w Polsce nie ma racjonalnego uzasadnienia dla takiego postępowania.

Piec nie do plastiku - plastik nie do pieca

- Spalając plastik czyli ściślej mówiąc tworzywa sztuczne nie tylko marnujemy surowiec do recyklingu, ale także emitujemy do powietrza pyły i inne szkodliwe substancje, przyczyniając się do zwiększenia zanieczyszczenia powietrza w najbliższym otoczeniu, szkodząc sobie i innym. Należy więc uświadomić sobie, że potencjalne znikome korzyści (ewentualna oszczędność opału) nie mogą być żadnym argumentem w zestawieniu z ogromnymi negatywnymi skutkami palenia odpadów, zarówno dla zdrowia ludzkiego, jak i dla środowiska.
- Szkodliwość spalania odpadów w gospodarstwach domowych, zarówno w piecach i kotłach centralnego ogrzewania, czy kominkach, jak w przydomowych paleniskach na otwartej przestrzeni wynika z trzech głównych przyczyn: proces spalania przebiega w zbyt niskiej temperaturze (180-500°C), czas spalania jest krótki oraz cały proces prowadzony bez dostatecznego nadmiaru powietrza. Skutkiem takiego spalania są liczne szkodliwe produkty, np. tlenek węgla (czad), dioksyny, uważane za jedne z najbardziej toksycznych substancji chemicznych, tzw. związki WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne) o silnych właściwościach rakotwórczych czy inne niebezpieczne dla zdrowia i środowiska gazy, jak tlenki siarki i azotu oraz chlorowodór. W wyniku niecałkowitego spalania odpadów w niskich temperaturach powstaje również duża ilość drobnych pyłów, które są niezmiernie szkodliwe dla układu oddechowego człowieka z uwagi na bardzo małe wymiary cząstek (na poziomie mikronowym i submikronowym), ponadto są one nośnikami zawartych w odpadach metali ciężkich.
- Wysoką wartość kaloryczną odpadów tworzyw sztucznych - ponad 40 MJ/kg - można odzyskać w sposób bezpieczny dla zdrowia jedynie w profesjonalnych instalacjach do odzysku energii z odpadów. W tych ściśle kontrolowanych i monitorowanych instalacjach przemysłowych, gdzie temperatura przekracza 1000°C, a odpady przebywają w tej temperaturze odpowiednio długo, aby reakcja spalania mogła przebiec do końca, głównymi produktami spalania są dwutlenek węgla i woda, a niewielkie ilości pozostałych substancji ubocznych są wychwytywane i dezaktywowane w zaawansowanych systemach oczyszczania spalin. W efekcie spalin opuszczające taki profesjonalny piec spełniają najostrzejsze wymogi emisyjne i nie stanowią zagrożenia ani dla zdrowia ludzi, ani dla środowiska. Przykładami

takich instalacji są piece do współspalania, jak np. piece cementowe (odpady częściowo zastępują tu typowe paliwo, takie jak koks czy węgiel), a także zakłady termicznego przekształcania odpadów popularnie zwane spalarniami.

- Odpady tworzyw to wartościowy materiał, który poprzez recykling mechaniczny można ponownie wykorzystać do wyprodukowania nowych wyrobów. W ten sposób, realizowana jest podstawowa zasada Gospodarki Obiegu Zamkniętego – efektywne wykorzystanie zasobów, poprzez zwracanie ich do obiegu gospodarczego.

Palenie śmieci jest niebezpieczne i grozi wysoką grzywną do 5 tysięcy złotych.

Unikajmy domowych sposobów pozbywania się śmieci, które bez odpowiedniej technologii są dla nas po prostu **zagrożeniem**. Wydajność energetyczna nieposegregowanych śmieci jest niska i może stać się przyczyną bardzo poważnych i „kosztownych” kłopotów.

Jednocześnie dziękujemy mieszkańcom, którzy reagują na niewłaściwe zagospodarowanie odpadów oraz dbając o jakość powietrza postępują z odpadami prawidłowo i nie spalają ich w domowych piecach.

Czym bezpiecznie i legalnie można palić w piecu

Bez większych negatywnych skutków dla zdrowia i kieszeni można palić w każdym piecu:

- węglem kamiennym - dla kotła zasypowego zazwyczaj im grubszy węgiel, tym lepszy
- węglem czeskim ("półbrunatnym") i brunatnym – mimo że ma gorsze parametry i 30-50% wilgoci, to palenie nim jest legalne
- niemalowanym, nieimpregnowanym drewnem
- ekogroszkiem, pelletem, brykietami drzewnymi
- brykietami ze słomy, zbożem, odpadami roślinnymi różnego rodzaju (np. łupinami z orzechów, pestkami, szyszkami – tu ryzykiem jest jedynie zniszczenie kotła przez kwasy zawarte w niektórych pestkach (np. wiśni) albo problemy z leśniczym, bo hurtowe wnoszenie szyszek z lasu jest karalne)

Czego nie wrzucać do pieca

Piec nie jest śmietnikiem. Rzeczy wrzucone do śmietnika zostają zagospodarowane lub zutylizowane w bezpieczny sposób.

Śmieci wrzucone do pieca zamieniają się w szereg trujących związków znanych z gazów bojowych i pestycydów. Choć zazwyczaj ich nie widzisz i nie czujesz, to jednak stale nimi oddychasz, a trucizny gromadzą się latami w organizmie, by dać o sobie znać za kilkadziesiąt lat w postaci chorób i skrócenia żywota.

*Air Quality in Europe 2019 (<https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2018>)

**raport GUS "Ochrona Środowiska 2019" (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/srodowisko/ochrona-srodowiska-2019,1,20.html>)

*** Raport „Tworzywa sztuczne w obiegu zamkniętym – analiza sytuacji w Europie” (<https://www.plasticseurope.org/pl/resources/publications/2403-tworzywa-sztuczne-w-obiegu-zamknietym>

DBAJMY O ŚRODOWISKO, NASZE ZDROWIE I ZDROWIE NASZYCH DZIECI!